

Պլուլսդ ծռէ քեզնից մեծին, չու- նենաս հպարտութիւն . . . ,:

Արքան և էս տողերն ըստ ամենայնի անբարմար են նրանցից առաջ ասածների մտքին, էնքան էլ երեք անգամ Դո- բա- ոք կրկնեն և հպարտութիւն բռնն ան- տեղի էին էստեղ, բաց ի սորանէ վեց տուն բանահիւսութիւններէն յետոյ, մոռանա- լով ի հարկէ իւր էդ խրատներն, ինքն ինքեան հակառակաբանում է, դնելով ե- րիտասարդ, ի հարկէ տղամարդի, օրօրողի րեւանումն, — ի՞նչ, — լսէք:

«Մի հեռեւիր դու փայտ, հնայտ, յե- մար պապերիդ Զո- օրինակին.

Մի յարմարիր քո մանուկ ու ժերը, դու էսանդամու նոցա ճաշակին.

— Օ՛ր նոցա անշարժ մտքի ծնունդը, խաւար կեանքի է արտադրութիւն:

Եւ հերոսական դռնն ասելութեամբ, նախապաշարմանց դու փշրէ շղթան,»:

Մի և նոյն երգի մէջն էսպիտի խոշոր հակասութիւն : — Բանաստեղծութեան մի տան մէջին ասելը, « պահպանիր պա- պերիդ օրէնքն ու աւանդութիւնը ,» իսկ միւսի միջին թէ « Մի հեռեւիր դու փը- տած, հնացած յիմար պապերիդ ծուռ օրինակին ,» և ին: Արեխէն Պարոն Բաթ- ֆինն ո՞ր սկզբունքն, ուղղութիւնն ըն- դունէ: Ընթխտելի է որ « դայեակ ,» երգի

մէջին ոչինչ բնական չկայ, բաց ի երեխայի ծւալէն, ճշտլէն և զարթնելէն:

Չէ՞ արդեօք խստութեամբ մեղանչել ընդդէմ պատմաբանական ճշմարտու- թեան, աղաւաղելով խանգարելով իւր ընտրեալ ժամանակի սովորութիւնները, բարբըր, վարբըր, զգեստը և զէնքը ու նը- մանացնել ներկայ կամ այլ և այլ դա- րերի ժամանակին: « Փունջի Արա ,» եր- գը թէ չէր աղաւաղուած և խանգարուած քանի մի տեղ մտացածին բառերով կամ մտքերով, կարելի էր ասել որ, ամենի վերայ յաջող տաղաչափութիւնն էն էր: Արդեօք Արայի ժամանակն ունէի՞ն Հա- յիրը փեռարգարդ սաղաւարտներ, ար- ծուանիչ շքանշաններ, զոհարեղէն քա- մար այս ինքն կամար, ոսկէթել վրաններ: Ա՞ր պատմութիւնից ուրեմն վեր առաւ պարոն քերթողն էս բառերը, թող նա կարգայ վիպասանական բանաստեղծու- թիւնը Պարոն Պիւլլատեանի (զոր ա-ւելորդ չեմ համարում էստեղ զաղա- փարել, ըստ որում դեռ ևս չէ հրատա- րակուած) և համեմատէ Խորենացւոյ պատմութեան հետ թէ, ինչպէս է քեր- թողը զգուշութեամբ վարուել, որպէս զն աւելորդ բառ չմիջանկուի և ամենը բնա- կան և պարզ լինի, զոր օրինակ՝

Ա Ր Տ Ա Շ Է Ս Մ Ա Ն Ո Ւ Կ

Ն

Ս Ս Թ Ի Ն Ի Կ .

« Կոր Կոր ամբ եր բուէ . . . երբէ եղանակի :

Այոր մոլոր Աուրն էր դալիս, Աովկաս սարերէն,
Մին աննման ձայն էր տալիս, էն միւս ամբերէն.
— Փախէք աստղեր, արև ծագեց Աովկաս սարերէն,

Սաթինիկն եմ, սիրուն եմ ես երկնից լուսնիակէն,
 Հայոց քաջեր, քաշ զրէք զէնքեր շուտ ձեր ձեռերէն,
 Սաթինիկն եմ, կը յաղթուիք դուք իմ սիրոյ սրէն:
 Վեզ եմ ասում, քաջ Արտաշէս, դուրս եկ վրանէն,
 Սաթինիկն եմ, կը յաղթուիս, իմ սե սե աչքերէն:
 Տաք տաք արիւն զուր մի՛ թափեր անմեղ սրտերէն,
 Սաթինիկն եմ, կը յաղթուիս իմ կարմիր թշերէն:
 Մի՛ պարծենաւք քո զօրքերի պէսպէս գունդերէն,
 Սաթինիկն եմ, կը յաղթուիս իմ սիրուն ունքերէն:
 Մի՛ խրոխտար քո յաղթական սէզ սէզ քայլերէն,
 Սաթինիկն եմ, կը յաղթուիս իմ փունջ փունջ մազերէն:
 Ինչ շուտ շղթայն գերի բռնածդ եզբօրս սաներէն,
 Սաթինիկն եմ, կը յաղթուիս դու իմ բլբուլ լեզուէն,
 Վէն մի՛ պահիր, վրէժ մի՛ ուզեր իմ Ալաններէն,
 Բարձր է Աովկաս, քաջ են ալանք Մասեաց քաջերէն:
 Չայն եմ տալիս, ձայն տուր ձայնիս քո խոր բանակէն,
 Գուրս եկ մէյդան, թէ չես վախում սիրոյս նետերէն:
 — Ալան, Ալան, յաղթու թիւնս առիր իմ ձեռէն,
 Ո՞նց դիմանամ, հալվում է իմ թուրքս քո կըրակէն:
 Ալան, Ալան, փառք ու պսակս տարար ինձ գլխէն,
 Ո՞նց դիմանամ, չեմ հովանում Աուրի ջրերէն:
 Տուր ինձ թեւեր, քո մօտ թռչնեմ Աուրի վերայէն,
 Մին թիթեռնիկ դարձայ ես, քո ճրագի լոյսէն:
 Հազար կամ տասն հազար իմ անթիւ գանձերէն,
 Վեզ ինձ կառնեմ հարս-թագուհի քաջ Ալաններէն:
 Ոսկեոյ անձրե շախ կը տամ ես գլխիդ վրայէն,
 Այլ կը գնայ մարդարաէ քո ոտի տակերէն:
 Կը թափեմ Աուրը լայքա, ոսկի, կարմիր մորթերէն,
 Ծածկուի գետը ընծայարեր բարձած ուղտերէն:
 — Եսաց հեծաւ արի արքայն սեն իւր ձիերէն,
 Երծուի նման ձիեց անցաւ Աուր գետի մէջէն:
 Հասաւ հանեց իւր կարմիր թօկ, օղըն ոսկիզէն,
 Չգեց ընկաւ Սաթինիկի մէջքի մէջտեղէն:
 — Թափր փախիր իմ գեղեցիկ սե ձին հրեղէն,
 Մէջքիդ մսաւն որս եմ բռնել Աովկաս սարերէն:

Թագիր փախիր, մեծն է սա իմ բողոր որսերէն,
Թուրդ վրի կոյսն եմ իսկէ քաջ Ալաններէն:

Բանաստեղծութիւն Սահակի Գեղարեան, 1894 թ. Թերթ 8:

Բանաստեղծութեան գերազանցութիւնը կայանում է ոչ նրանում, որ նոյնահանգ է կամ թէ բառերի շարամանութիւնը կատարեալ է, այլ նրանում՝ երբ բանաստեղծը կարողանում է իւր ձեռնամուխ եղած առարկայն կարագրել իսկութեամբ, ինչպէս է կամ էր էն ժամանակումը, ինչպէս ստեղծել է թնութիւնն, որ շատ բարձր է քան զամենայն մարդկա-

յին կարողութիւնն. ընդհակառակը էն կորցնում է իւր յարգանքն:

Եթէ «Փունջի», պարոն հեղինակն արդարացնում է հեղինակի կոչումն, ի հարկէ չի վշտանալ էս իմ հարեանցի նրկատողութիւններէն, և կաշխատէ ջրել իմ կարծիքները հաստատուն փաստերով:

ԳԱՆՈՒՑ ՇԻՄԱԶԱՆԵԱՆ.

Ի Թուրք:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Վ.Ե.Լ. ՀԱՅՐԱՊԵՏ.

Յառաջակայ Սեպտեմբեր ամսոյ սկիզբներում Վ.Ե.Լ. Հայրապետ ի Բիւրականէ պիտի վերադառնայ այսր ի Մայր Ա. Աթոռս:

ԳԱՎՐԻԺՈՅ ՀԱՅՈՑ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ ՎԵՐԱՑ.

Գեր. Անդրէաս Արքեպիսկոպոս՝ քաջ զգալով իւր պարտաւորութեանց և հոգոց մէջ՝ նախամեծարը, և ստանձնած վիճակին մերազնեայ մանկուոյն դաստիարակութեան և կրթութեան ամենակարեւոր պէտքը և նշանակութիւնը, ինչպէս որ ի Վ.Ե.Լ. Հայրապետէ հրաման և հրահանգ ընդունած էր, ի Գավրէժ հասանելէն մի քանի օր զկնի՝ իւր ուշադրութիւնը նուիրած է վիճակին կեղ-

րոնն եղած քաղաքին Հայոց Ազգային Ուսումնարանի դրութեան վերայ, և առանց յապաղելոյ ձեռնարկելով նորոգ Հոգաբարձութեան ընտրութեան, առաջարկած էր ի հաստատութիւն առ Վ.Ե.Լ. Հայրապետ. զոր և Վ.Ե.Լ. Հայրապետ Օրհնութեան Անդակաւ հաստատելով՝ յորդորած և խրախուսած էր ստանձնած պաշտօնները արթնութեամբ կատարել և արդիւնաւորել:

Արդ կփութամք աւետել, զի նորընտիր Հոգաբարձութիւնն ևս Գեր. Առաջնորդի հետ ի միասին՝ համամտութեամբ և փոխադարձ աջակցութեամբ ոգևորեալ նախ և յառաջ Ուսումնարանի նիւթական ապահովութիւնը լրացնելոյ սկսած և յաջողած են բաւական մեծ գումար հաւաքել, ինչպէս առ Վ.Ե.Լ. Հայրապետ մեր յայտարարած է Անդրէաս Արքեպիսկոպոսն, յորմէ արժան կը համարիմք